

Aan

Wethouder Daemen & Wethouder van Elferen

Registratienummer / datum

/ 15 april 2024

Opgesteld door, telefoonnummer

5.1.2e, 5.1.2e

Extra afschriften voor

Onderwerp

Ontgassingsverbod per 1 juli

Aanleiding

Onder druk van politiek en maatschappelijk debat heeft de minister een algeheel nationaal verbod op ontgassen van tankschepen aangekondigd per 1 juli 2024. Dit ontgassingsverbod geldt in meerdere landen (Nederland, Duitsland, België en Zwitserland) en gaat tegelijkertijd in. Jaarlijks moeten er in Nederland nu tussen de 4500 en 5500 schepen ontgast worden voordat er een nieuwe lading in kan. We zijn verheugd met dit besluit vanwege de impact van het ontgassen van tankschepen op de Waal en de gezondheidsschade dat dit meebrengt voor zowel schippers als omwonenden op de locatie van ontgassing. In oktober 2023 zijn er inwonersvragen gesteld door een bewonersgroep in Lent waarin verteld werd over de overlast die het ontgassen van schepen op de Waal met zich meebrengt voor de inwoners. Deze vragen zijn beantwoord met het feit dat de gemeente geen bevoegd gezag is maar dat wij ons wel landelijk hard hebben gemaakt en nog steeds maken voor het naderende in werking tredende ontgassingsverbod. Daarnaast spannen we ons tussentijds in voor het oprekken van het huidige verboden ontgassingsgebied.

Gebrek aan dekkend landelijk netwerk van installaties

Om aan het ontgassingsverbod te kunnen voldoen zijn ontgassingsinstallaties nodig waar tankschepen de dampen kunnen laten verwijderen zonder dat deze in de lucht komen. In de landelijke roadmap is bepaald hoeveel installaties er per provincie nodig zijn. In Nederland zijn er in totaal tussen de 6 en 9 installaties nodig, waarvan er in de provincie Gelderland 1 á 2 installaties nodig zijn. De onzekerheidsmarge zit hem in het feit dat er een verwachting is dat schippers meer 'dedicated' gaan varen. Hiermee wordt bedoeld dat wanneer schippers dezelfde stof vervoeren, er minder installaties nodig zijn omdat er niet ontgast hoeft te worden voor een volgende vracht. Hiermee kan volgens Koninklijke binnenvaart Nederland (KBN) het aantal benodigde ontgassing met 40-50% teruggebracht worden.

De verantwoordelijkheid voor het vinden van geschikte locaties en het realiseren van de installaties legt volgens het verdrag en het ministerie van I&W bij de verladers, oftewel de markt. Al enkele jaren weten zij van het opkomst zijn van dit verbod. Momenteel zijn er nog te weinig installaties voor een landelijk dekkend netwerk. Er zijn in Nederland twee functionerende installaties (Moerdijk en Amsterdam). Daarnaast zijn er voor 3 locaties vergunningen aangevraagd. Op andere plekken worden nu kansrijke plekken vastgesteld of wordt hier nog naar gezocht. In Duitsland nabij Duisburg is er een werkende ontgassingsinstallatie.

Installatie(s) in Gelderland

In de roadmap is vermeld dat er in Gelderland 1 á 2 installaties nodig zijn. Op initiatief van de provincie nemen we deel aan ambtelijke overleggen met de provincie en omliggende gemeenten langs de Waal over de voortgang van het toewerken naar het ontgassingsverbod. Uit deze gesprekken en de landelijke brief blijkt dat er gesprekken lopen met initiatiefnemers om installaties te realiseren. Vanwege bedrijfsgevoelige informatie mag nog niet bekend worden waar deze initiatiefnemers mogelijk een installatie willen realiseren. De haalbaarheid van een van de locaties moet nog verder worden onderzocht. Daarnaast bevinden de twee potentiële locaties zich dichtbij elkaar, waardoor niet beide locaties tegelijk gebruikt zullen worden voor een installatie. Mochten beide initiatiefnemers verder gaan dient een locatie als wachtlocatie en zou op de andere locatie een daadwerkelijke ontgassingsinstallatie komen.

Het aanvragen van een vergunning kost enige tijd, tenminste enkele maanden. Een vergunning aanvragen voor een ontgassingsinstallatie is nieuw, waardoor een aanvraag goed bestudeerd moet worden. De ODRN/ODRA bereid zich hierop voor door deel te nemen aan de landelijke werkgroep vergunningen vanuit het ontgassingsverbod en onderhoud contacten met omgevingsdiensten die momenteel bezig zijn met een vergunningaanvraag. Hierdoor kan de ODRN/ODRA indien een vergunningsaanvraag binnenkomt snel handelen. Echter moet nadat een vergunningstraject succesvol doorlopen is de installatie nog gerealiseerd worden. Hierdoor kan gesteld worden dat een ontgassingsinstallatie in Gelderland voor 1 juli onmogelijk is. Hiermee bestaat er het risico dat we hier als regio hierop aangekeken worden.

Handhaving

Het handhaven van het ontgassingsverbod na 1 juli staat ook onder druk. Momenteel kan het handhaven alleen door de overtreder op heter daad te betrappen. Dit gebeurt met behulp van een e-Nose (elektrische neus). Dit is een combinatie van sensoren die veranderingen in de luchtsamenstelling waarneemt en de informatie daarover draadloos naar een centrale server stuurt. Provincie Gelderland heeft met de milieudienst Rijnmond (DCMR) een contract gesloten over ontvangst en uitlezen van de e-Noses. Bij uitslag van eNoses, dus vermoeden van ontgassing, geeft de DCMR dit door aan de provincie en aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Als er een vermoeden van een calamiteit of illegaal ontgassen is, zal de ILT in actie komen met onder andere behulp van drones.

In een recent artikel van het NRC wordt gesteld dat de handhavingsbevoegde instantie (ILT) te weinig middelen, zoals drones, radarsystemen en meetapparatuur heeft om adequaat te handhaven. Verder verloor het ILT recentelijk twee rechtszaken omdat de enkel metingen met e-Noses als niet voldoende bewijs werd geacht. Hierop is het ILT in hoger beroep gegaan. Dit hoger beroep loopt momenteel nog.

In hetzelfde artikel wordt vermeld dat er bij Koninklijke binnenvaart Nederland (KBN) signalen zijn dat bedrijven uit de sector bezig zijn met het zogenaamd omkatten van de vervoerde stoffen. Hiermee worden de codes van de vervoerde stoffen zo herschreven dat ze niet vallen binnen het ontgassingsverbod. Een voorbeeld hiervan is het omkatten van de stofcode UN 1268 (aardoliedestillaten) waarvoor het ontgassingsverbod geldt, naar de stofcode UN 1993 (brandbare vloeistof) of UN 3295 (koolwaterstoffen) waarvoor dit verbod de komende 3 jaar nog niet geldt. Het ministerie probeert door het verbod voor meerdere stofgroepen tegelijkertijd dit omkatten van stoffen moeilijker te maken.

Om de handhaving van het verbod te verbeteren pleiten we bij de provincie voor naast het op heter daad betrappen voor het onderzoeken van administratieve handhaving. Hiermee moet bijgehouden worden welke stoffen wanneer vervoerd worden en wanneer er legaal ontgast wordt bij een installatie.

Memorandum

Politieke ontwikkelingen

In de Tweede Kamer dringt het gebrek aan tijdig voldoende installaties ook door. Recentelijk zijn er in het commissiedebat Maritiem vragen gesteld over de haalbaarheid van het verbod. Tweede Kamerlid Heutink (PVV) diende hierop een motie in voor een tijdelijk gedoogconstructie, ingestoken vanuit het oogpunt dat de schipper niet de dupe mag worden bij een gebrek aan installaties. Als reactie hierop gaf minister Harbers aan dat de verantwoordelijkheid volgens het verdrag bij de verladers ligt, en dat een gedoogconstructie de noodzaak voor het installeren van installaties dat nu net enigszins in beweging lijkt te komen weghaalt. De motie van kamerlid Heutink is op 2 april 2024 verworpen. Een andere motie van PVDA/GL die in lijn ligt met het antwoord van de minister is tegelijkertijd aangenomen.

Vervolg

We houden ambtelijk zowel provinciaal als landelijk een vinger aan de pols over de ontwikkelingen en zullen richting de inwerkingtreding van het ontgassingsverbod op 1 juli een nieuwe stand van zaken geven. Indien er eerder relevante ontwikkelingen te melden zijn worden deze eerder gemeld.

Daarnaast is het van belang om deze kwestie onder de aandacht te blijven brengen ook omdat het risico bestaat dat we hier als regio op aangekeken worden. Indien er bestuurlijk kansen liggen om deze kwestie aan te kaarten zullen we deze benutten.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Beschrijving	Pagina('s)
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

MEMO

Aan: Gedeputeerde Bea Schouten en wethouder Harriët Tiemens, gemeente Nijmegen
Afschrift aan: 5.1.2e 5.1.2e, RO provincie
Datum: 28 augustus 2018
Betreft: Initiatief ontgassingsinstallatie Nijmegen
Van: 5.1.2e 5.1.2e, Programmering en 5.1.2e 5.1.2e, gemeente Nijmegen

Initiatief ontgassingsinstallatie

Het bedrijf 24/7 Nature Power heeft provincie en gemeente Nijmegen benaderd met een initiatief voor een ontgassingsinstallatie voor schepen op een locatie in Nijmegen in twee fasen. De eerste fase als pilot met de ontgassingsinstallatie op een ponton. De tweede fase op een definitieve locatie bij BCTN op het ENGIE-terrein. Zoals bekend heeft Gelderland een provinciaal verbod op het ontgassen van bepaalde stoffen, vooruitlopend op een landelijk verbod in 2020. De initiatiefnemer is van mening dat in Gelderland een dergelijke installatie noodzakelijk is, zeker wanneer het landelijke verbod van kracht is. Zijn plannen zijn inmiddels ook bekend bij de landelijke Taskforce die opgericht is in opdracht van een zogenaamde Highlevelgroep (= Minister I&W en betrokken milieugedeputeerden). De Taskforce is bedoeld om de invoering van het landelijke verbod voor te bereiden en de nieuwe regelgeving zo soepel mogelijk in te kunnen voeren. In deze Taskforce worden initiatieven voor ontgassingsinstallaties besproken en beoordeeld.

Donderdag 23 augustus hebben betrokken ambtenaren van gemeente Nijmegen, ODRN, provincie Gelderland en de havenmeester om de tafel gezeten om het initiatief te bespreken. Omdat we dit samen oppakken hebben we gekozen voor één memo aan beide bestuurders.

De initiatiefnemer heeft aangegeven op korte termijn een gesprek te willen met wethouder Harriët Tiemens en gedeputeerde Bea Schouten.

Advies

Wij adviseren nu nog geen bestuurlijke afspraken te plannen met de initiatiefnemer. Wij pakken het eerst ambtelijk op, omdat wij op voorhand een aantal aandachtspunten zien en het initiatief voor ons nog niet duidelijk genoeg is. Wij nemen op korte termijn contact op met de initiatiefnemer over het aanleveren van aanvullende informatie.

Aandachtspunten

We zien een aantal aandachtspunten:

1. Nut en noodzaak
 - Is een ontgassinginstallatie wel nodig in Gelderland? Daarover wordt verschillend gedacht. Een onderzoek door adviesbureau CE Delft dat 4 provincies in 2016 hebben laten uitvoeren geeft hier ook geen uitsluitsel over. Aannemelijk is wel dat de meest logische locaties voor ontgassingsinstallaties in de buurt van de (petrochemische) bedrijven rond Rotterdam en Amsterdam zullen zijn. De meeste ontgassingenvinden namelijk vrij snel plaats na het lossen. In Nijmegen zitten dergelijke bedrijven niet en er zijn dus ook geen ladende en lossende schepen. Daarmee lijkt er geen relevantie voor Nijmegen als aanbieder van havenfaciliteiten te zijn.

- Het initiatief lijkt weinig economisch nut te hebben voor Nijmegen. Geen/nauwelijks werkgelegenheid.
2. Geschiktheid van de beoogde locatie
- Het neemt milieu- en veiligheidsruimte in op het industrieterrein, dat mogelijk voor betere initiatieven gebruikt kan worden. Het kan betekenen dat daardoor andere activiteiten onmogelijk worden gemaakt.
 - Het ontgassen van gevaarlijke stoffen is een activiteit die niet past dicht bij een woonomgeving. Bovendien zijn de bewoners van Weurt al in beroering vanwege de aanvraag voor windmolens. Iedere ontwikkeling op het ENGIE-terrein ligt gevoelig.
 - Er bestaat mogelijk al nautische onveiligheid door kruisende vaarwegen en de aanwezige wachtplaats voor de sluis voor kegel schepen.
 - Volgens de initiatiefnemer is het ook mogelijk de pilotfase op een andere locatie uit te voeren.
3. Gebiedsproces ENGIE
- ENGIE, gemeente en provincie werken nu samen aan een ontwikkelperspectief voor het ENGIE-terrein. Dit is een participatief proces met de omgeving. Initiatieven worden integraal bekeken. Het is niet handig als dit initiatief los van dit proces wordt opgepakt, gezien de gevoeligheid in de buurt en het proces dat nu loopt. ENGIE kent het initiatief en heeft het 'op de lijst staan'. Ze willen dit in relatie tot het gebiedsproces bekijken. Het is dus maar de vraag of zij mee willen werken. Het gaat in ieder geval tijd kosten.
 - Uitgangspunt voor het gebiedsproces is een afgewogen integrale beoordeling van nieuwe activiteiten. Dit verwacht de omgeving ook. Vooraf al ruimte geven aan dit soort initiatieven verstoort en doorkruist het proces.

Aanvullende informatie nodig

Een vergunningtraject zal moeten uitwijzen of het initiatief überhaupt mogelijk is, maar we vinden het niet verstandig om hem nu een (concept)aanvraag in te laten dienen. Eerst moet de initiatiefnemer duidelijkheid geven over de bovengenoemde aandachtspunten en aangeven of het past binnen de randvoorwaarden die de Taskforce heeft opgesteld.

Daarom gaan wij de initiatiefnemer vragen een projectplan op te leveren waarin hij duidelijk maakt wat hij precies wil, zodat een beter beeld ontstaat van het initiatief.

Het projectplan zal moeten ingaan op:

- technische informatie over de pilotfase (1) en de definitieve situatie (2)
- haalbaarheid t.a.v. terreineigenaar en beheerder (ENGIE en RWS)
- economische haalbaarheid
- milieu- en veiligheidsaspecten conform de randvoorwaarden van de Taskforce

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Beschrijving	Pagina('s)
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

UITNODIGING

Bestuurlijk overleg luchtkwaliteit (met annotaties voor wethouder van Elferen)

Graag nodig ik u uit voor het bestuurlijk overleg luchtkwaliteit op 16 november in het Huis der Provincie. Een moment om kennis te maken met elkaar en de ontwikkelingen rondom luchtkwaliteit met elkaar te delen. Onder andere op het gebied van het Schone luchtakkoord, het 2-jaarlijks [rapport luchtkwaliteit en gezondheid in Gelderland](#) en luchtkwaliteit onder de omgevingswet.

Wat Bestuurlijk overleg luchtkwaliteit
Wanneer Donderdag 16 november 2023
Tijd Van 15.30 uur tot 17.00 uur
Waar Vergaderzaal N, Huis der Provincie, Markt 11 6811 KC Arnhem

Programma

15.30 - 16.00 uur	Kennismaking, uitwisselen wat speelt bij gemeentes
16.00 - 16.10 uur	Nieuwe EU-Richtlijn Luchtkwaliteit
16.10 - 16.20 uur	Ontwikkelingen Schone Lucht Akkoord (SLA)
16.20 - 16.50 uur	GGD Rapport 'Luchtkwaliteit en gezondheid Gelderland en Overijssel'
16.50 - 17.00 uur	Afsluiting en rondvraag

Toelichting op de agenda

Kennismaking, uitwisselen wat speelt bij gemeentes:

Inbreng en/of standpunt Nijmegen:

Bij provincie is aangekondigd dat gemeente Nijmegen bij dit agendapunt inbreng wil leveren op het ontgassingsdossier.

Achtergrond

Per juli 2024 gaat het nationaal ontgassingsverbod voor scheepvaart in. Deze stap is belangrijk voor de gemeente Nijmegen, gezien het effect van het ontgassen door schepen op de luchtkwaliteit, gezondheid en leefbaarheid. Recentelijk zijn er vragen gesteld aan het college en de raad over het ontgassen van schepen en de overlast daarvan door inwoners van de nieuwbouwwijk in de Waalsprong. Dit laat zien dat het ook voor onze inwoners een belangrijk thema is. Het ontgassingsverbod moet ervoor zorgen dat dit vanaf juli 2024 niet meer toegestaan en mogelijk is.

Op 30 mei 2023 is het ontgassingsverbod aan de orde geweest in een commissiedebat in 2^e kamer. In dat debat heeft de minister aangegeven aan de kamer te rapporteren over de uitrol van het verbod (Roadmap) en prognoses met betrekking tot de ontgassingsinstallaties. Momenteel zijn werkgroepen bezig met het vaststellen van de Roadmap en naar verwachting wordt die in november geagendeerd. Na het bestuurlijk overleg zal die met de tweede kamer gedeeld worden. De minister zal minstens tweemaal per jaar rapporteren (schriftelijk vooraf aan Commissiedebatten Maritiem) en waar nodig frequenter bij belangrijke ontwikkelingen.

Begin oktober zijn er in de tweede kamer nog vragen gesteld door kamerlid Alkaya (SP), waarin o.a. gesteld wordt dat ook schippers zich zorgen maken over een tekort aan ontgassingsinstallaties om het verbod te kunnen naleven. In het antwoord stelt de minister dat die zich de zorgen kan voorstellen. Tegelijkertijd stelt de minister dat het aan de provincies is om te voorzien in vergunningen voor de ontgassingsinstallaties en is het aan de verladers om in de ontgassingsinstallaties te voorzien. De minister benadrukt dat hij frequent in overleg blijft met de provincies en andere betrokken partijen om op de uitvoerbaarheid van het verbod toe te zien.

Ambtelijk is vernomen dat de provincie Gelderland in gesprek is met een initiatiefnemer om te onderzoeken of er een ontgassingsinstallatie in **5.1.2F** kan komen. Of de vergunning er gaat komen is nog de vraag. Indien dit doorgang vindt zou er op die locatie maximaal 1 schip per dag kunnen ontgassen.

Momenteel is het wachten op de Roadmap en de installaties waardoor de vrees bestaat dat bij invoering in juli 2024 het niet mogelijk zal zijn voor schepen om legaal te ontgassen en het verbod niet nageleefd kan/zal worden.

Dit leidt tot onze vragen aan de andere gemeenten en de provincie:

- Delen de andere gemeenten en de provincie deze zorgen of er tijdig voldoende ontgassingsinstallaties komen om het verbod ook te kunnen naleven?
- Wat gaat de provincie doen om ervoor te zorgen dat er tijdig voldoende (vergunningen voor) installaties komen?

Nieuwe EU-Richtlijn Luchtkwaliteit Ontwikkelingen Schone Lucht Akkoord (SLA)

4.1.4

4.1.4

Inbreng en/of standpunt Nijmegen:

4.1.4

Achtergrond

4.1.4

Ontwikkelaen Schone Lucht Akkoord (SLA)

4.1.4

Inbreng en/of standpunt Nijmegen:

4.1.4

GGD Rapport 'Luchtkwaliteit en gezondheid Gelderland en Overijssel'

4.1.4

Inbreng en/of standpunt Niimegen:

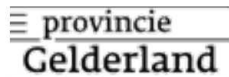
4.1.4

Aanmelden kan door de eerder verstuurde Outlook afspraak te accepteren of een mail te sturen naar gezondeveiligeleefomgeving@gelderland.nl.

Ik zie u graag op donderdag 16 november.

Met vriendelijk groet,

Ans Mol – Van de Camp
Gedeputeerde Energie, Klimaat, Water, Gezonde Leefomgeving, Vergunningen Toezicht en Handhaving, Europees Comité van de Regio's

 provincie
Gelderland

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Beschrijving	Pagina('s)
Wet open overheid	Art. 4.1 lid 4	Buiten reikwijdte verzoek	2 3 4
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub f	De bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens	2